

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 18. V Ljubljani, 30. septembra 1897. Leto XIV.

Obseg: Obiranje sadja — Osuševanje Fučinskega jezera. — Kako pa to, da se prikazuje predenica po travnikih, gnojnih s Tómasovo žlindro in kajnitom? — Ali je prav, če puščamo deteljjišča za travnike? — Poročila naših udov o skušnjah z umetnimi gnojili. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene.

Obiranje sadja.

Kadar je sadje živahno barvano in popolnoma razvito, se prične zadnje delo pri sadnih drevesih, namreč obiranje sadja, in čim večja sta bila trud in skrb med letom, tem večje bode plačilo in tem obilnejša žetev.

Vender je čas dozorevanja pri jesenskih in zimskih plemenih različen. Zimsko sadje se navadno obira vinotoka meseca, uživati pa je je mogoče še le pozneje, kadar je popolnoma obležano, kar se pri različnih plemenih ne zgodi zmeraj v enakem času. Torej razločujemo pri zimskih plemenih dvojen čas zrelosti, prvi za obiranje, drugi za zavživanje sadja; pri poletnih in jesenskih plemenih pa je zrelo obrano sadje tudi takoj užitno; zategadelj se mora takšno sadje obrati kakih osem dni pred dozorenjem, ako je hočemo razpošiljati.

Da pa povišamo vrednost sadja in da je moremo dolgo časa hraniti, ni samo treba, da je oberemo v pravem času, ampak to se mora zgoditi kolikor mogoče skrbno in v redu, na kar se, žal, vse premalo pazi. Za obiranje je pa treba različnega orodja, ktero je treba priskrbeti v pravem času. V prvi vrsti je treba krajših in daljših lestev (le-

stvic), in sicer za starejša drevesa lestvenih kozlov, kakršnega kaže pod. 37. Take kozle si lahko vsakdo sam napravi. Za mlajša drevesa pa se priporočajo povsod znane samostojne lestve.

Čeprav je najbolje, da se vsak sad odtrga z roko, in sicer tako, da se pri jabolkih sad zasuče, pri hruškah pa privzdigne, vender ni mogoče vsak sad doseči, torej je potrebno, da se pri tem poslužimo tako zvanih obiračev. Teh pa je mnogo in različnih sestav, bolj ali manj rabnih.

Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru je pisatelj teh vrst sestavil lani nov obirač (pod. 38.), ki se je zaradi svojih prednostij pripoznal za najbolj pripravnega in rabnega.

Po posredovanju omenjenega stane komad — brez droga — 1 gld., kdor pa si hoče naročiti samo pleteno, dobi jo za 40 kr. pri g. Frančišku Heller-ju, vrvarskem mojstru v Mariboru. Tega obirača ni treba — kakor vse druge — vsakokrat izprazniti in je tudi vsako poškodovanje sadja izključeno. Posebno pa je njega prednost pripoznanja vredna tam, kjer goste veje ovirajo kretanje.

Pri orodju za obiranje sadja je potreben jerbas, v

Podoba 39.

Podoba 40.

Podoba 41.

kterega se sadje polaga. Posebno pripravi so jerbasi, ki so znotraj mehko podloženi; vendar še boljšo pripravo kaže podoba 39. Ta je napravljena iz slične pletenine, kakor spodnji del obirača, ter ima privezan kavelj, s katerim se lahko obesi na vejo ali na lestvo. Dalje ima tudi vrstico, s katero se napolnjena spušta k tlom. Dobiva se tudi pri zgoraj omenjenem vrvarju, ali po posredovanju pisatelja za 50 kr.

Tudi si lahko vsakdo sam napravi vrečo, kakeršno kaže podoba 40., ki je zaradi svoje oblike jako pripravna. Ta vreča je iz enake snovi, iz kakeršne so navadne vreče, in zadošča zanjo kvadrat 100 cm velikosti. Na eni strani se nabere v gube in se obšije s 70 cm širokim robom. Vogli a—a in a'—a' se zvežejo s 30 cm dolgimi, prišitimi ručami, s katerimi se vreča opaše, kakor kaže pod. 41.

Da se sadje lože spravljati na vozove ali v za to odmenjene šrambe, je treba še drugih, večjih jerbasesv in košev.

A ne samo na to je treba paziti, da se sad ne poškoduje, tudi drevje se mora varovati, da se s sadjem ob enem ne potrgajo tudi mladike ali celo veje. Ako se v tem oziru dobro pazi, obnesel se bode trud s sadjarstvom, in z večjim upanjem se smemo zanašati na plodnosnost v prihodnjih letih, kajti pri peclju vsakega sada se nahajajo majhni popki, kateri se v enem ali v dveh letih izpremenijo v cvetne popke. V tem oziru greše posebno pri sadju, odmenjenem za tolčenje ali stiskanje, in pri takem, ki je izpostavljeno tatinskim rokam in se zategadelj prezgodaj obere. V prvem slučaju se priporoča sadje dvakrat spravljati, v drugem le takšna plemena saditi, ktera naravnost z drevesa niso užitna.

Neizogibno je, da pri obiranju preveč zrelo, črivo ali tudi drugo sadje samo odpade ter se, ako ni preveč poškodovano, dene k zdravemu sadju. Največkrat pa takšno sadje začne gniti ter tudi med zdravim sadjem in pri najboljših plemenih povzroča gnilobo. Bolje je torej, da se takšno sadje že poprej loči.

Kakor pri vsakem takem opravilu je tudi tukaj treba, da je navzoč lastnik ali kakšna druga zanesljiva oseba, kajti le tako se najlože zabrani vsako poškodovanje sadja in drevja.

Vinarska šola v Mariboru, 11. dne kimovca 1897;

J. Lešnik.

Osuševanje Fučinskega jezera.

Italija si zadnji čas močno prizadeva, da bi osušila močvirja in jezera ter jih obdelala; v kratkem času je 5000 km² pustinj izpremenila v rodovitno polje.

Najbolj velikansko delo je gotovo osušenje Fučinskega jezera v srednji Italiji blizu Rima.

Jezero samo, brez obrežja, katero je bilo vedno preplavljeno, meri 158 km², torej je nekoliko večje kakor ljubljansko barje, in ker ima z osušenjem skoraj slično

zgodovino, napatilo me je to, da opišem v „Kmetovalcu“ zanimivo zgodovino.

To v gorski globeli ležeče jezero je v nekterih časih tako naraščalo, da so bile v nevarnosti celo bližnje vasi in mesta; zategadelj so se prebivalci teh krajev uže v starem veku pritoževali in so prosili pomoči. Julij Cezar se je prvi lotil dela in je zaukazal veščakom, naj izdelajo načrt za osuševanje; toda morilčeva roka je preprečila to delo, kterega se je pozneje, l. 52. po Kr. r., zopet lotil njegov naslednik, cesar Klavdij.

Ker je jezero obdano z visokimi gorami, ni bilo mogoče, vodo odpeljati v odprtem kanalu; zato se je namenil, to storiti po podzemeljskem rovu. 30.000 sužnjev je delalo 11 let, in slednjič se je s troški 250—280 mi-

lijonov lir posrečilo goro predobsti do jezera v dolžini 5603 m. Tunel je bil 3 m visok in 2.5 m širok, s 7.26 m močnim strmcem. V dveh letih je bilo delo gotovo, in voda je tekla po rovu s tako silo, da je bobnelo kakor gromenje; ljudje so s strahom bežali na vse strani — Voda v jezeru se je znižala za 4.5 m. Ta požiralnik se je pozneje zanemaril in jezero je zopet narastlo. Cesar Hadrijan ga je zopet uredil ter v osušenem svetu skopal jarke. Vsled tega se je svet tolikanj zboljšal, da so jeli Rimljani po bregovih staviti letovišča.

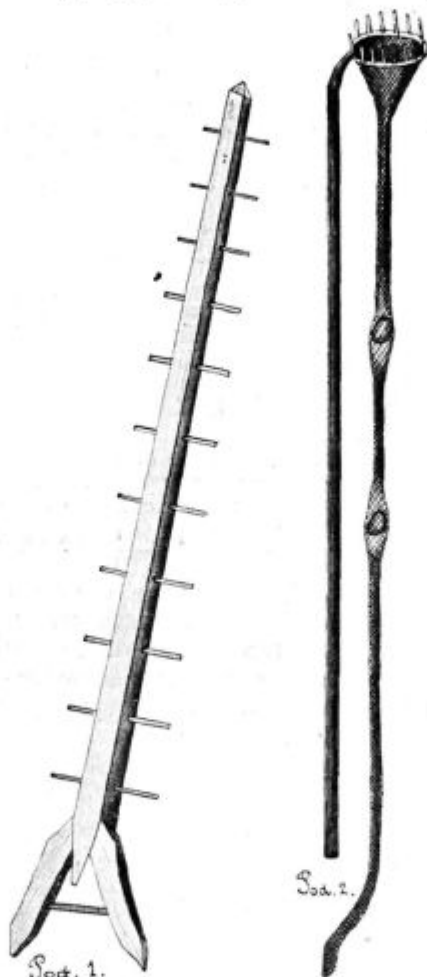
Ob preseljevanju narodov so se obrambena dela opustila in jezero je zopet stopilo na prejšnje mesto. V srednjem veku do novejših časov se za naseljence v bregovih nikdo ni brigal, kajti delo bi bilo stalo veliko denarja.

Leta 1851. je jezero preplavilo daleč na okoli vse polje; bati se je bilo, da zapuste posestniki popolnoma te po vodi opustošene kraje. Neapolski kralj Ferdo II. je ukrenil, da bi ne bilo treba državi v to denarja trositi, naj bi se za to podjetje osnovalo društvo na delnice. Ker so pa kraljevi uradniki delali ovire, se za to delo ni mogla nabrati zadostna vsota. Zdaj se je poprijel tega podjetja rimski milijonar knez Torlonia in je pokupil vse v ta namen izdane delnice; namenil si je ob svojih troških ukrotiti razgrajajoče jezero, ako mu osušeni svet prepuste v last.

Leta 1854., torej baš 1800 let potem, ko je cesar Klavdij izdelal podzemeljski rov, je pričel knez pod nadzorstvom francoskih inženirjev osuševati jezero. Po navodu teh veščakov naj bi se stari rov obdržal, toda počezni prerez (profil) naj bi se povečal na 12 ali 20 m², da bi v 1 sekundi po njem odtekalo vsaj po 50 m³ vode.

Da bi se ne bilo bati nedostatnosti, je bil sprejet nasvet z 20 m² notranje svetlobe. Kljub vsem zaprekam, ktere so delali okoličani tega jezera, češ, kdo nam povrne dohodke iz ribštva, in da bo po odteku jezera mrav po zimi še večji, se je delo izvršilo. Nižje ležeči posestniki so ugovarjali, češ, da jim bo preobilo odhajajoča voda oškodovala polje s preplavljenji.

Torlonijev rov, dolg 6301 m, narejen popolnoma po Klavdijevem, je bil 3727 m na dolgo obzidan z močnim zidom (637 m nad m. gladino) ter ima 7 m strmca.

Podoba 37.

Podoba 38.

9. dne avgusta 1862. l. se je bilo jezero začelo iztekati najprvo po tem rovu in je teklo eno leto. Voda v jezeru je padla za 4-3 m. Po daljnem napredku dela se je jezero leta 1865—1868. odprlo drugič, in voda je upadla 7-72 m, tako, da je jezero bilo samo še 5-6 m globoko. Leta 1870. se je jezero izpustilo tretjič in leta 1875 je voda popolnoma odtekla iz njega. V tem času je odteklo v reko Liris ravno 1000 milijonov m³ vode.

Da so posušeno jezero izpremenili v rodoviten svet, je bilo treba premnogo dela.

Vodotok, 15 m širok, 11-5 m globok, proti osušeni kotlini obdan z 2-5 m visokim in zgoraj 7 m širokim jezom, oklepa vso ravnino. Ta jez služi tudi za cesto. V tem kanalu se nabira voda v suhem vremenu, da se iz njega napaja polje, sicer pa nabira vodo, prihajajočo iz hribov, in jo odvaja v podzemski rov. Cela ravnina je preprežena s kanali, po katerih se napeljuje in odpeljuje voda. Polje je z jarki tako razdeljeno na kose, da so deli po 100 m široki. Primerna pota vežejo vse polje, ob potih pa so hiše za delavce in druga gospodarska poslopja.

22 let je delalo 4000 ljudij povprek na dan. Vsi troški znašajo 43.000.000 lir (17.415.000 gld.). Ves ta svet je last kneza Torlonije 90 let. Ribštvo, edini prejšnji pridelek, je dajal na loto okrog 70.000 lir užitka, sedanja osušena ravnina pa je zmožna živiti 40.000 ljudij, in daje na leto po 4 do 6 milijonov lir dohodka. Polje rodi žito, sočivje; dalje so tu vinogradi in senožeti. Vmes so vrtovi s hišami kolonistov, katerih tukaj 6700 zadovoljno živi.

Ker se je to podjetje dobro sponeslo, ukrenilo se je, osušiti tudi v bližini tega ležeče Trazimensko jezero. Tako napreduje razupita bankerotna Italija v gospodarskih zadevah.

Tudi ljubljansko barje ima staro zgodovino za seboj. Zgodovina nas uči, da so Rimljani to latvico naseljevali z odsluženi vojaki. Ceste preko cele ravnine kažejo, da je bil ta svet v tisti dobi suh. Ljubljana je imela dvakrat širjo strugo. To se vidi iz tega, ker imajo sedaj daleč od struge ležeče hiše v zidu kljuka, po katerih so se v prejšnjih časih poprijemali po Ljubljani vozeči se brodarji.

Z odhodom Rimljanov se je struga zanašala z razvalinami in ožila z utrdbo. Voda je krila skoraj tri četrti leta vso ravnino. Polje se ni več obdelovalo; koder je prej oral oratar, gomazile so povodne ptice. Mahovje se je širilo od podanka do podanka (od vznožja do vznožja gora), tako da je nastala po 2 do 3 m močna rupa (šotna plast.) To je trajalo do leta 1780., ko se je otvoril med Golovcem in Gradom odtočni kanal.

Osuševalna dela so se s presledki nadaljevala do leta 1868. A pravega uspeha ni bilo, ker požiralnika pri mestu nista imela zadostne globine. Vedne pritožbe obupajočih barjanov so slednjič vendar vzdramile merodajne kroge, da so uvideli, da je treba nekaj ukreniti; izdelal se je načrt, po katerem naj bi se na barju temeljito v okom prišlo povodnjim. To delo je preračunjeno na 1.400.000 gld.

Vsa ravnina meri 15-100 ha, torej bi troški na 1 ha znašali okoli 92 gld. Če primerjamo te troške s troški za osuševanje Fučinskega jezera, ki znašajo na 1 ha čez 1000 gld., vidimo, da so ti znašali več ko desetkrat toliko, kakor so preračunjeni za ljubljansko barje.

Kljubu velikim troškom se izdana vsota knezu Torloniji dobro obrestuje, namreč po 8 60%. Da se za zboljšanje našega barja zbere denar, pripomore nam država,

mesto ljubljansko, udeleženi posestniki in dežela z nekako 170.000 gld. Vender se toži in tarna, da je dežela kranjska revna, da ne more prevzeti toliko troškov. Kranjska je revna, pa bo še bolj, ako bo kmetijstvo tako podpirala, kakor dozdej. Peruzzi.

Kako pa to, da se prikazuje predenica po travnikih, gnojenih s Tómasovo žlindro in kajnitom?

Gotovo se je ta in oni začudil, ko je zagledal na svojem travniku naenkrat predenična gnezda, odkar ga je pognojil s Tómasovo žlindro in kajnitom. Od kod pa ta predenica, ktere pred gnojitvijo ni bilo na travniku? Da bi se bila zasejala z umetnim gnojem, to ni mogoče! Ali jo je zanesel morda veter ali ptiči ali druge živali? Čudno, da se to že prej ni zgodilo. Tako premišluje stoji gospodar na svojem travniku in ugiba, kako se mu je mogla zatepti ta sovražnica na lepo rastočo deteljo.

Te uganjke pa ni težko rešiti. Treba se ti je le nekoliko ozreti po dotičnem travniku, in kmalu boš našel vzrok tej neljubi prikazni. Motil bi se, ko bi mislil, da se je predenica zatepla še le sedaj na tvoje travnike, odkar si jih pognojil s Tómasovo žlindro in kajnitom. Nikakor ne! Predenica je že od prej na tvojem travniku. O tem se lahko kmalu prepričaš. Pripogni se k tlam in opazuj deteljico na travniških prostorih, ki še niso pognojeni. Kmalu boš opazil, kako je sem in tja majčkena deteljica ovita s predenico. Če stoječ opazuješ travniško rušo, ne najdeš tega, ker je detelja na takih prostorih navadno tako zatrta v rasti in tako majhna, da ni mogoče opaziti na njej drobnih predeničnih nitij; kakor hitro se pa začne na pognojenem travniku detelja dobro razširjati in močno rasti, takoj začne tudi predenica bujno prepletati deteljna stebela in se razvijati na škodo travniškemu pridelku. To je vzrok, da se je prikazala predenica na nekterih travnikih in košenicah potem, ko smo jih pognojili s Tómasovo žlindro in kajnitom.

Kaj pa bo storiti v oči gled tej neljubi prikazni? Ali bo treba zaradi tega opustiti gnojenje s Tómasovo žlindro in kajnitom? Kaj še! Tako ravnanje bi ne bilo pravo. Zatirati pa bo treba skritega deteljnega sovražnika, zajedavo predenico, kakor hitro jo zalezemo. Napadena mesta po travnikih je treba pokositi predno cvete predenica, in če treba tudi požgati. Okužene travnike pa bo v bodoče treba gnojiti tudi še z gnojnico (stranišnico), ki je bogata na dušiku. Najbolje ravnajo tisti gospodarji, kateri gnoje svoje travnike s Tómasovo žlindro in kajnitom, ki sta bogata na fosforovi kislini in kaliju, vmes pa tudi z gnojnico, s hlevskim gnojem, stranišnico, ki je bogata na dušiku, ker je ta redilna snov za bujno rast trave neobhodno potrebna. V. R.

Ali je prav, če puščamo deteljišča za travnike?

Sem in tja sem že opazil, kako gospodarji puščajo stara deteljišča, da jih še naprej kosé in izkoriščajo za travnike. Posebno v krajih, kjer primanjkuje travniškega pridelka, vidimo, da si včasih gospodarji na ta način pomagajo do krme. Je li tako ravnanje pravo ali ne, za to malokdo vpraša, čeprav današnji čas od nas zahteva, da vselej dobro presodimo, kako se bo izplačalo naše delo in naše ravnanje.

Ali naj se v sedanjih razmerah puščajo deteljišča za travnike, ali bi bilo pa bolje, na drug način skrbeti za potrebno krmo, na to vprašanje pač ne bo težko odgovoriti. Treba je le nekoliko pogledati na košnje, ki se dobé na takih prostorih.

Po dosedanjih izkušnjah lahko trdim, da po domači detelji (kranjski, štajarski ali črni detelji) nikdar ne dobomo dobrih košenj, čeprav se tako deteljišče lože porabi za travnik, kakor stara lucerna ali nemška detelja. In zakaj ne? Zato, ker nam domača detelja v dveh letih skoraj popolnoma izgine, trave nam pa do tega časa in pozneje tako malo zraste, da košnje niso dosti prida. Po takih deteljiščih se trava prepočasi naseljuje. Največ se prikaže tiste drobne navadne latovke, ki se še najprej in najraje vgnezdijo med deteljo. V prvi košnji nam ta trava še daje nekaj pridelka, v drugi pa skoraj nič, ker ostanejo njeni šopki čisto pri tleh. Dobrota njenega sena pa tudi ni posebno velika. Od te drobne in fine trave dobimo seno, ki je lahko v vsakem oziru. Poleg navadne latovke se prikaže nekaj šopulje, največ pa različnega plevela, zlasti regrata, kresnice, maka itd. Druge boljše trave se pokazujejo počasi in po malem, tako da tako deteljišče ni nikdar tako zarasteno s travami, kakor bi bilo želeži in kakor moramo to dandanes zahtevati. Taki prostori ostanejo neenakomerno in le na pol zarasteni in so zato tudi njih pridelki slabi in polovičarski. Posebno slaba je druga košnja. Nekteri si pomagajo do boljših košenj s tem, da drugo leto, ko začne detelja hirati, po deteljišču posejejo nekoliko sempirja ali travnega semena. Veliko bolje in edino prav bi pa taki gospodarji ravnali, ko bi zasejali potrebno travo z deteljo vred. Koliko je za tako setev vreden sempir, povedal sem že v 15. številki letošnjega „Kmetovalca“.

Še slabše košnje kakor po domači detelji dobimo po stari lucerni ali nemški detelji, če jo pustimo za travnik. Po tej detelji se nikdar ne prikažejo dobre trave. Če zmanjka lucerne, vgnezdijo se med njo najbolj različni pleveli, ki rastejo pri tleh in ne dajejo skoraj nobenega pridelka. Izmed trav se tudi med lucerno še najraje prikaže navadna latovka, potem pa šopulja. Glavni pridelek na takih prostorih nam dajejo tisti osamljeni, sem in tja rastoči šopi lucerne, ki so še ohranili in ktere je treba po večkrat v letu obirati s koso, ker lucerna hitreje izpodrasta, kakor med njo rastoča trava. Zaradi hitre rasti, katero ima lucerna po naših krajih, sploh ni pripravna za travniške mešanice, ampak se najbolje sponaša, če jo sejemo in rabimo samo za se. Stare lucerne torej ne kaže puščati za travnik. Kdor pa hoče na vsak način iz nje dobiti travnik, ta naj jo preorje in naj prvo leto vseje turščico, drugo leto pa kako drugo okopavino, katero je dobro pognojiti, in tretje leto naj vseje primerno zmes travnega semena. Tako bo dobil travnik, da ga bo lahko vesel.

Po vsem tem nam v resnici ne kaže puščati starih deteljišč za travnike. Kakor hitro zmanjka detelje, so košnje tako slabe, da se ne izplača puščati takih prostorov za daljnje košnje. Škoda za zemljo, ker je premalo izkoriščena! Veliko bolj se izplača — in na to je gospodarju vedno treba gledati — če kupimo potrebnih travnih semen in jih vsejemo z deteljo na dobro pripravljeno in pognojeno zemljo. Na ta način bomo dobivali leto za letom bogate košnje, troški za seme pa se nam najhitreje povrnejo.

V. R.

Poročila naših udov o skušnjah z umetnimi gnojili.

Štiri leta so pretekla, odkar smo prvokrat družbinim udom priskrbeli umetnih gnojil. Oddali smo 4 vagona teh gnojil, in sicer 2 vagona kajnita in 2 vagona Tómasove žindre. Dobra reč se sama hvali, zato se ni čuditi, če je letos do današnjega dne došlo naročil na več kakor 60 vagonov umetnih gnojil. V vsodbudo onim, kateri še niso poskusili umetnih gnojil (da jih bodo redno rabili, če jih le enkrat skusijo, o tem smo preverjeni), podajamo nekaj poročil o uspehih gnojenja s Tómasovo žindro ter s kajnitom, ktera so nam došla od družbinih udov.

Ta poročila, ktera smo deloma okrajšali, slovejo tako le:

Jaz se ne morem prečuditi, kako ta gnojila vse predručajijo. Po moji parceli je poprej rastla resa za steljo in divji janež, ktereга imenujemo po domače smrdljivi kozel, a sedaj je izginila ta stelja ter raste samo žlahtna mrva: razne deteljice in trave. Dve leti je, kar gnojim, in vse se je tako izpremenilo, da se sosedje čudijo, kako more imeti ta reč tak učinek. Sosed J. J. iz Daljnega Vrha je prišel k meni kositi, pa se ni mogel prečuditi, da more kaj takega rasti na tako suhem kraju, in jaz sam še nisem takega vraga kosil, kajti trava je kar polegala. Res, hvaležni moramo biti družbi, ki nam priskrbuje kaj takega, i. t. d.

Jožef Murgel na Daljnem Vrhu.

Uspeh z umetnim gnojem je pri meni kaj lep. Na slabem travniku, ktereга sem lansko leto pognojil, sem letos dobil 3 velike vozove sena. dočim sem prej dobival le po dva slaba voza.

Simon Seljak v Todražu.

Poskusil sem umetna gnojila na trdem travniku, kateri daje le po eno košnjo, pa uže koj letos sem pridelal za polovico več.

Janez Goljar v Guncljah.

Pri nas je ta gnoj prav posebno uspešen. Jaz sem naredil na enem travniku uže pred štirimi leti prvi poskus in so se mi troški uže prvi dve leti izplačali; mislim pa, da bo še dve leti tako rastlo, kakor ta štiri leta. Potem bom vnovič gnojil. Lansko leto sem potrosil ob prvem snegu 1000 kg umetnih gnojil na 2 orala velik travnik ter se mi je ta gnojitev tako sponesla, da sem koj letos dobil najmanj 30 stotov več mrve, in sicer boljše. To je bila taka trava, da so jo ljudje od daleč prihajali gledat. Vsakdo se je čudil, da more toliko zrasti; poprej je rastla le bolj trda, pusta trava, a letos je bila sama detelja in žlahtna trava. Na nobenem travniku ni bilo take mrve, kakor na mojem. Ker je ta travnik nekoliko v bregu, ga niti niso mogli kositi kakor po navadi; vedno so morali nazaj hoditi po travo, ker je vsa ležala, bila gosta in se tako skupaj držala, kakor volna pri koštrunu, kadar ga strižemo. Kosci so omagovali in dejali, da take trave še niso kosili. Naši občani so sedaj dobro prepričani o koristi umetnih gnojil in so jih tudi več naročili. Jaz jih vsakteremu toplo priporočam in jih bom od leta do leta več rabil. Kmetje, poslušajte, kaj je še posebno dobrega in koristnega za travnike: Gnojnica iz stranišč ter iz hlevov in svinjakov! Jaz imam stranišča, hleve in svinjake vse betonirane, da se mi ne izgubi ne kapljica gnojnice, ktere imam na leto do 14.000 litrov. Ko sem pričel pred osmimi leti gnojiti travnike z gnojnico, so se sosedje norčevali iz mene. Tri orale velik travnik sem tako popravil, da sem letos naložil na njem le sena 11 voz po 9 do 10 stotov težkih, dočim sem ga

prej prideloval le po 30 do 40 stotov. Otave je pa 8 oken (štantov); če bi pa ne bilo suše, bilo bi je pa tudi 12 oken po 6 do 7 stotov. Res je pa tudi, da travnike vsako pomlad prevlečem z brano, potem pa dam ves mah lepo pograbit. Prva leta je bilo cele vozove mahu, sedaj pa skoraj nič. Koder je bila trava redka, tod sem obsejal kupljenega travnega semena, ter javim, da se mi je najbolje sponesla pasja trava (*dactylis glomerata*).

Jakob Janša na Dovjem.

Poskusil sem letos pognojiti travnik z umetnim gnojilom, in sicer s Tomásovo žlindro. Zemlja je zelo plitva in med skalovjem. Pokazala se je ondi gosta detelja, koder je bil potresen umeten gnoj. Tudi deteljišče sem pognojil s tem gnojilom. Na eni njivi je detelja lepo rastla, na drugi se je pa pokazala tako gosta predenica, da sem moral deteljo podorati. Prejšnje leto je bilo zapaziti le sem ter tja nekaj predenice, letos pa, ko se je njiva pognojila, je pa plevel naenkrat prepregel vso njivo. Pravega vzroka jaz temu ne najdem, ker sem sejal čisto seme. Morda se je kje drugje tudi pokazal sličen slučaj? (Opomnja uredništva: Če se je predenica uže lansko leto tu in tam pokazala, to dokazuje, da seme vendar ni bilo popolnoma čisto, oziroma je prišlo predenično seme z gnojem na njivo, ali pa je bilo še od poprej tam, kajti to seme ostane silno dolgo kaljivo in požene, kadar pride k njemu njegova redilka, t. j. detelja. Predenica se pa more v enem letu silno razširiti ter raste tem bujnejše, kolikor bujnejše raste detelja. Sicer Vas opozarjamo tudi na sestavek o ravno tej zadevi v današnji številki „Kmetovalca“ na 139. str. Martin Poljak v Ajdovcu.

Umetna gnojila sem skusil na travnikih in na lučerni, kjer so se jako dobro sponesla. Isto vidim tudi pri sosedih. Umetna gnojila so se pa posebno dobro sponesla pri ajdi. Nekteri so namreč nekaj malega teh gnojil prihranili za ajdo, in čudimo se, kako tako majhne množine morejo tako silno vplivati. Jaz sicer rabim uže mnogo let pepel za ajdo, ki je tudi zelo dober, a kajnit je veliko bolj izdaten; vrhu tega je pa težko dobiti pepela in je tudi drag. Matevž Barle v Lužah.

Jaz imam naslednje uspehe z metnimi gnojili: Pognojil sem travnik, velik blizu enega orala, ki mi je dajal po 16 do 20 starih stotov sena in po 8 do 10 stotov otave. Leta 1895. sem kupil umetnih gnojil za 11 gld., leta 1896 pa za 9 gld. 50 kr. Lansko leto sem pridelal 22 stotov sena in 15 stotov otave, letos pa 32 stotov sena in 15 stotov otave. Mesto prejšnje slabe krme, je sedaj samo žlahtna trava in polovica detelje. Letos je bila pri nas po prvi košnji velika suša, a je bilo ravno toliko otave, kakor lani. Pripomnim, da sem gori omenjenega travnika pognojil le tri četrtine. Umetni gnoj je kaj dobro vplival tudi na deteljišču; na pšenici pa ni spoznati kaj uspeha. (Opomnja uredništva: Oporabi umetnih gnojil pri žitu hočemo še pisati. Pri pšenici učinek res ni tako očiten; stehtajte pa hektoliter pšenice, kateri ste gnojili s Tomásovo žlindro, in hektoliter pšenice, ki ni dobila tega gnojila, pa bodele kmalu našli razliko. Večja teža žita je pa merodajna, kajti danes se žito ne prodaja več na mero, ampak na vago.)

Ivan Pangerc na Selu.

Lansko leto sem poskusil s 100 kg kajnita in s 100 kg Tomásove žlindre, in sicer na štirih različnih zemljah in mestih. Očitni uspehi so se pokazali še le pri otavi, in to posebno na vlažnih travnikih, ki imajo črno, prhljasto in malo rodovitno zemljo, pod katero je glina. Taka zemlja, če ni gnojena, nam tu pri nas daje navadno le malo in slabega ter kislega sena. Koder sem

lansko leto gnojil, kosili smo uže letos lepo otavo, in sicer skoraj samo deteljo. Ker je dovažanje hlevskega gnoja po močvirnatih tleh, osobito v jesenskem času, težavno ali celo nemogoče, zato je gnojenje takih travnikov z imenovanimi gnojili tem večje vrednosti in tem bolj priporočeno.

Fr. Arko v Postojini.

Uspehi z umetnimi gnojili so pri meni tako izvrstni, da bom za naprej teh gnojil še veliko več porabljal.

Marko Kure v Brezovici pri Kočevju.

Prebravši poročilo g. Peruzzija o uspehih z umetnimi gnojili v barju, naj še jaz kratko objavim svoje skušnje na trdini. Imam namreč prav zelo viseč in na eni strani suh travnik, kjer je rastla uže tako slaba trava, da ni bilo pri košnji s čim koso obrisati. Ko sem pa predlansko leto za poskušnjo potrosil nekoliko teh gnojil, je učinek koj prvo leto mene in sosede čudovito presenetil. Zaradi tega sem lansko leto cel travnik pognojil; le na eni strani, koder je trava še precej dobro rastla, sem pustil za prigled en del nepotresen. In glej, letos je bila tam najslabša trava in uže rumena, dočim je na pognojenem delu trava polegla. Nakosil sem sena in otave še enkrat toliko kakor prejšnja leta. Ravno tako izvrstno se so mi sponesla ta gnojila pri detelji, ovsu, ajdi in repi, in sicer na prav plitvi zemlji z laporjevo podlogo. Mnogi so me uže povpraševali, kje umetna gnojila bolje vplivajo, na suhem ali na mokrem svetu, pa pri meni se povsod dobro sponašajo, kjer poskušam. Tudi drugi se zelo zanimajo zanja, in kakor kaže, bodo umetna gnojila družji privabila mnogo novih udov. Želeti je, da se tudi pri nas enkrat skliče nekaj kmetijski shod, morda se dá osnovati za Dolsko faro samostojna podružnica. To željo sem čul z mnogih strani.

Jože Jama v Vinih.

(Dalje prihodnjič.)

Razne reči.

— Na polju zacstali bolni krompir je kaj pripravno zavetje hroščevim ličinkam, kjer se kaj lahko preobrazijo v hrošče. Drugače pa izvrstno služi v hrano poljskim mišim, kar zelo pospešuje njih ohranitev in razmnožitev. Poleg tega pa je treba ozirati se še na to, da se v guilem krompirju prenese bolezen na prihodajo setev. Kdor torej hoče razširjenje krompirjeve boleznii preprečiti, naj ne pusti gnilega ali „črnega“ krompirja na polju, marveč naj ga znosi na kup, zakoplje v globoko jamo ter polije z apnom.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 150. Pri nas napada mačke uže dve leti neka bolezen, kakor da bi bila garjave. Napravijo se namreč po glavi, vratu in nogah molzolji in potem hrape, vsled česar zabuhne koža, glava oteče in je sprednji del živali, kakor v eni skorji. Mačko to jako srbi, mine ji slast, oči se ji zamažejo ter kmalu pogine. Lansko leto so poginile tu vse mačke, a miši in podgane so se tako razmnožile, da se jih ni mogoče ubraniti. Mačke, ktere smo dobili od drugod uže začenjajo bolehati za to boleznijo. Kakšna je ta bolezen in kako se zdravi? (A R v M)

Odgovor: Vaše mačke so garjave, in sicer so okužene po neki mačkam lastni grinji (*sarcoptes cati*). Te grinje so mačkam zelo nevarne. Zdravljenje obstoji v tem, da se mačka koplje v tekočini, ktera omehča hrape, potem pa v tekočini, ktera uniči grinje. V to svrhu se najprvo mačka prav dobro skoplje na dan po dvakrat ali trikrat v vodi, kateri se je primešalo 4% potašlja in 2% apna. Drugi dan se pa mačka

skoplje v tobakovi vodi, ktera se naredi, ako se kuha del tobaka v 12 delih vode; vsakemu litru vode se pridene 25 gramov karbolne kisline in 25 gramov alkohola. Ta voda, v kateri naj se mačka vsaj 10—15 minut koplje, se more toliko časa rabiti, da se porabi. Grinje se v tej tekočini gotovo pomore, njih zalega pa ne, pa se čez 3—7 dnij izleže. Zato je to lečenje treba čez 7 dnij ponoviti. Uspešno pa bodele garje na mačkah zatirali le tedaj, če bodo vsi posestniki bolnih maček spolnili svojo dolžnost, kajti, kaj pomaga svojo mačko enkrat ozdraviti, če pa bolezen kmalu potem zopet nalezle od drugih.

Vprašanje 151. Ktero vrednost ima kot prasičja krma 100 kg krompirja v primeri z isto množino korenja, buč in bele repe. (Č. v S.)

Odgovor: Vrednost krmil se posname iz njih kemijske sestave. Največ vrednosti imajo dušičnate snovi, to so beljakovine. Z ozirom na to Vam damo tukaj pregled kemijske sestave za napominana krmila: krompir ima 2 % beljakovin, 0.3 % tolšče, 21.8 % drugih nedušičnatih snovij; korenje ima 1.3 % beljakovin, 0.25 % tolšče, 11.4 % drugih nedušičnatih snovij; bela repa ima 1.0 % beljakovin, 0.15 % tolšče, 6.5 % drugih nedušičnatih snovij; buča ima 0.7 % beljakovin, 0.05 % tolšče, 7.2 % drugih nedušičnatih snovij

Vprašanje 152. Kmetovalci tožijo, da se jim je letos vse lansko vino skazilo. Vino je tudi sčrnelo. Kaj je temu vzrok? (M. P. v Z.)

Odgovor: Vzrok je slabo kletarstvo. Res je bil lanski pridelek vsled silno slabega vremena zelo slab, a z umnim kletarstvom se tudi slab pridelek ohrani zdrav. Tistih vzrokov, zaradi katerih se je vino skazilo in ktere bi imelo umno kletarstvo odpraviti, je pa mnogo ter bi nas njih razjasnjevanje na tem mestu predaleč privedlo.

Vprašanje 153. Moje krave imajo po vimenih bradavice, in tudi teleta, ktera sesajo, so jih dobila. Kako se bradavice preženejo z vimena? (R. M. v R.)

Odgovor: Bradavice so dvojne, na pečljih in brez pečljev. Prvih ni težko pregnati, ker se morejo prav priprosto z močnim sukancem podvezati, vsled česar same odpadejo. Bradavice druge vrste se pa teže prežene, in sicer se morajo žgati z rečmi, ktere se dobe v lekarni le na recept živinozdravnika, kteri mora tudi celo delo nadzirati; zato Vam priporočamo obrniti se na živinozdravnika.

Vprašanje 154. Ali je surov krompir dobra krma za molzne krave? (V. P. v K.)

Odgovor: Surov krompir ni slaba krma za molzne krave, ker zelo pospešuje mlečnost; mleko po krompirjevi krmii seveda ne bo zelo tolsto, ker krompir nima v sebi veliko tolšče. Preveč surovega krompirja pa ni dobro pokladati, ker lahko povzroči drisko in tudi v krompirju se nahajajoči strup „solanin“ ni živalskemu telesu prikladen. Kuhan krompir gre pa zopet bolj v meso in je zato priporočen za živino, ktera se pita. Krmite torej molznim kravam brez skrbi surov krompir, a ne v preobilni meri, ter ga mešajte z drugimi krmili.

Vprašanje 155. Kako se preženo molji iz žita? Prečistil sem vse prostore, jih iznova prebelil ter tudi žito premetal, pa vendar so se zopet zaredili. Žito je staro samo dve leti. (J. N. v L.)

Odgovor: Prof. Erjavec v svoji knjigi priporoča naslednje glede zatiranja žitnega molja: Čeja po žitnici, mazanje lesovine s katranom, često odpiranje in zračenje in večkratno pregrebanje žita odganja žitnega molja. Ako so se ti pa vendar zavrgli, polagaj na kup mokre plahte, okoli pa nasuj malo žita Gosenčice, kar jih je v žitu, pojdejo na mokro plahto in potem jih lahke obereš ali pa drugače pomoriš. Metulji pa, kar jih še ni odložilo jajca, ne morejo na kup in so prisiljeni

znesti jih na žito, potreseno v ta namen. Razumeva se, da moraš to žito potem tudi odstraniti, takisto mi ni treba še opominjati, da zmasti (stéri) vsakega metuljčka, ki ga vidiš v žitnici ali pa zunaj kje. Svetoval bi ti tudi, da postaviš okoli kupa nekoliko posod z vodo. Leteči molji se radi zbirajo pri vodi in mnogo se jih potopi. Moljavo žito spravi hitro s pota, a predno je daš v mlin, prepraži je v krušni peči, ki mu sicer vzame kaljivost, ali ta pri mlinškem žitu tako nima nobenega pomena.

Vprašanje 156. Imam 25 prasičev razne starosti, kteri so vsi ušivi. Te uši, ki so kakor kakšne stenice, imam v svinjaku uže tri leta, pa jih ne morem odpraviti, dasi sem uže poskušal vsakovrstna sredstva. Kako naj preženem uši na prasičih? (J. A. v L.)

Odgovor: Na prasiču se nahaja posebna, velika uš (haematopinus suis), ki je rjavkasta, zadaj široka ter 3 do 3 $\frac{1}{2}$ mm dolga. Uši preženete, če prasiče dobro operete z lugom in milom ter jih potem opetovano namažete s tobakovo vodo. Tobakova voda se v to svrho naredi, ako se skuha del tobaka na 20 delih vode. Najhitreje se pa uši prežene, če se ušiva mesta odrgnejo s sivo mažo iz živega srebra, ktera se dobi v vsaki lekarni. Ta maža je strupena, in je treba paziti, da jo žival ne liže, kar prasiči navadno ne delajo; zato se pri njih lahko rabi, pri drugih živalih pa ne, ali le z največjo previdnostjo.

Gospodarske novice.

* **Letošnja premovanja goved** se bodo vršila v drugi polovici meseca oktobra, in sicer 18. dne oktobra v Gorenji Vasi nad Škofjo Loko, 21. dne oktobra v Ribnici in 23. dne oktobra v Vipavi. Program za delitve premij je objavljen med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Umetnih gnojil**, in sicer kajnita ter Tomasove žindre, je do sedaj naročenih uže 60 vagonov. Naročila sprejemamo vedno, pristavljamo pa, da bodo naročniki postreženi po vrsti, kakor so se zglasili.

* **Knjižico, kako strupeno roso (peronosporo) zatirati**, je ravno kar izdal Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču. Poljudno spisano knjižico prav toplo priporočamo vsem vinščakom tem bolj, ker stane samo 10 kr. Knjižica se dobi pri pisatelju samem v Središču na Štajarskem.

* **Samostalnega ribarskega odseka občini zbor** bo v ponedeljek, 4. dne oktobra t. l. ob 5 uri popoldne v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske, če ne bo sklepčen, pa v petek, 8. dne oktobra ob istem času.

* **Premovanje konj za l. 1897.** se je nadalje vršilo v Št. Jarneju 13. dne septembra, ter so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Ivan Stojin iz Ostroga 35 gld., Matija Venč iz Zaboršta 20 gld., Josip Tavčar iz Št. Jarneja, Josip Globelnik iz Škocijana in Anton Barborič iz Čadrežev vsak po 15 gld., Ivan Rotman iz Kopice in Anton pl. Fetič-Frankheim iz Št. Jarneja vsak srebrno svetinjo; b) za mlade ubrejene kobile posestniki: Frančišek Fabijan iz Dolnjega Gradišča 25 gld., Ivan Vrtačič iz Pristavice 20 gld., Peter Kerhin iz Dolnjega Gradišča 15 gld., Josip Janežič iz Most in Josip Banič iz Šmednika vsak srebrno svetinjo; c) za eno- in dveletne žrebice posestniki: Ivan Stojin iz Ostroga 15 gld., Ivan Kerhin iz Zgornjega Gradišča, Mihael Farrer iz Velike Vasi in Matija Miklavčič iz Mahorovca vsak po 10 gld., Janez Škrjanc iz Kostanjevice, Peter Kerhin iz Spodnjega Gradišča in Martin Šoln iz Sela vsak srebrno svetinjo.

Pri premovanju v Trebnjem 14. dne septembra so dobili: a) za kobile z žrebetom posestniki: Josipina Hribar iz Velikega Gabra 20 gld., Anton Bizjak iz Skuč in Frančišek Grabnar iz Velikega Gabra vsak po 15 gld.; b) za

mlade ubrejene kobile posestniki: Ivan Zajec iz Podboršta 25 gld., Frančišek Razdrh iz Temenice 20 gld., Frančišek Bizjak iz Skuč 15 gld., Josipina Hribar iz Velikega Gabra in Julij Treo iz Male Vasi vsak srebrno svetinjo; c) za eno in dveletne žrebice posestniki: Ivan Slak iz Knežje Vasi in Ivan Smoliš iz Skuč vsak po 10 gld., Josip Mavsar iz Igljenika, Anton Kukenberger iz Zgornjih Ponikev, Jakob Košak iz Družinske Vasi in Josip Bregar iz Stojanskega Vrha vsak srebrno svetinjo.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora 25. dne septembra 1897.

Posvetovanje je vodil družbin predsednik gosp. ces. svetnik Murnik, navzoči so pa bili odborniki gg.: baron Lazarini, Lenarčič, Folakovski, dr. Romih, Rohrman in Žirovnik ter tajnik Gustav Pirc.

Predsednik je pozdravil novoizvoljenega odbornika gospoda dr. Romiha ter je izrekel nado, da bo isto tako posvetil svoje moči z vso vnemo glavni družbi, kakor je to storil pri podružnici v Krškem.

Odbor je določil vsote, za katere je prositi deželni odbor v okviru od vis. deželnega zbora dovoljene podpore kmetijski družbi za povzdigo kmetijstva.

Iz državne podpore za čebelarstvo se je ukrenilo dati delne zneske: novo ustanovljenemu čebelarskemu društvu v Bohinju, podružnici v Šentvidu in v Krškem ter potno štipendijo učitelju g. Rojini za obisk mednarodnega čebelarskega shoda v Bruslju. Zadnji izdatek, katerega je dovolilo predsedništvo uže meseca avgusta, se je naknadno potrdil ter se je na predlog gosp. odbornika Lenarčiča sklenilo izdati tiskano poročilo gosp. Rojine o njegovem potovanju k čebelarskemu kongresu v Bruselj.

Za kraje, kjer naj bo to jesen premovanje goved, je odbor na Gorenjskem določil Poljane, oziroma Gorenjo Vas, na Dolenjskem Ribnico in na Notranjskem Vipavo.

Na poziv c. kr. deželnega šolskega sveta in na podlogi predloženih prošenj je odbor predlagal tiste gg. učitelje, ki naj dobe podpore za izboljšanje šolskih vrtov.

Želji enega okrajnega glavarstva, da naj družba izreče svojo sodbo o osebah, katere predlagajo občine vsled novega civilnopravnega reda kot prisilne oskrbnike, odbor ne more ustreči, ker mu ne dostaja v to svrhu potrebnega poznanja dotičnih oseb.

Prošnjo občine Šentjarnej za preložitve konjskega semnja od torka po malem Šmarnu na ponedeljek po sv. Jožefu je odbor sklenil priporočiti.

Na poziv vis. c. kr. železniškega ministerstva je odbor ukrenil prositi, da se sprejme med ona gnojila, ki naj se na železnicah prevažajo po znižanih tarifih, tudi apno za gnoj.

Vsled zahteve c. kr. nadsodišča v Gradcu, sporočenega družbi potom c. kr. deželne vlade, se je odbor izrekel, da je glasom § 19. ministerske naredbe 25. dne julija t. l., d. z. št. 175., kot kapitalizujočo obrestno mero od kmetijskih posestev vzeti 3%, in sicer na podstavi čistega katastralnega donosa. Za druge imenovine pa glavni odbor ne more izreči svoje sodbe.

Na poziv kmetijske družbe štajerske je odbor sklenil, da se tudi naša družba oglasi na pristojnih mestih za znižanje železniških tarifov za sadje, ker drugače pri izvozu sadja v južno Nemčijo ni mogoče tekmovati z ameriškim sadjem.

Vsled poziva ravno te družbe se bode odbor obrnil na c. kr. kmetijsko ministerstvo zaradi zalaganja vojne naravnost po pridelovalcih.

Vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo naznanja, da drage volje otvori na Kranjskem tečaj za gozdne čuvaje, kakor hitro se dobi v to svrhu vednostno in didaktično naobrazena učna moč.

Rešitev nekterih ulog se je odložila do tja, da bo mogoče družbinemu tajniku osebno prepričati se o razmerah, o katerih naj svoječasno poroča.

Po rešitvi nekterih tekočih rečij se je seja zaključila, poprej so se pa še sprejeli za nove ude gg.:

Kveder Ivan, posestnik, trgovec in občinski tajnik v Retjah; Colnar Ivan, posestnik v Lešnici; Šemerl Ivan, učitelj v Lescah; Gregorič Frančišek, meščan in veleposestnik v Krškem; Šlenc Anton, posestnik in mizar v Trnovem; Šircelj Janez, posestnik v Trnovem; Vidmar Andrej, posestnik v Čepljah; Primec Martin, posestnik v Dolgem; Lukan Katarina, posestnica na Križu; Zure Josip, posestnik v Žužembregu; Tomšič Josip, posestnik v Podstenah; Šali Alojzij, posestnik v Valti Vasi; Majdič Josip, posestnik v Zarečici; Vičič Anton, posestnik v Zarečici; Tome Boštjan, posestnik in gostilničar v Spodnji Šiški; Mihevc Jakob, posestnik na Brodu; Tomazič Ivan, posestnik v Tominjah; Vrh Josip, posestnik v Dolnjem Zemonu; Vovk Ivan, posestnik v Zarečici; Mrak Frančišek, posestnik na Plešivici; Tark Josip, posestnik v Ljubljani; Kosančič Martin, posestnik na Cerovem Bregu; Rotar Josip, posestnik in gostilničar v Šmartnu pod Šmarno Goro; Kotar Janez, posestnik v Gabrovki; Simončič Josip, posestnik v Mladici; Novak Ivan, posestnik na Stari Gori; Vrhovnik Ivan, župnik v Ljubljani; Muri Frančišek, dež. poslanec, župan in posestnik na Gornjem Jezeru; Kepec Blaž, posestnik na Praprotni Polici; Šumnovec Marija, posestnica in gostilničarica na Praprotni Polici; Štampihar Primož, posest. na Praprotni Polici; Maček Andrej, posest. na Praprotni Polici; Jenko Matevž, posest. na Praprotni Polici; Sajevec Josip, posestnik v Velesovem; Selan Valentin, posestnik na Trati; Kavčnik Josip, posestnik v Dragomeru; Knez Gašper, posestnik v Logu; Glaser Makso, posestnikov sin v Selnici ob Dravi.

Program delitve premij za govejo živino, ki bode

v ponedeljek, 18. dne oktobra t. l. v Gorenji Vasi nad Škofjo Loko za okrajno glavarstvo kranjsko, v četrtek, 21. dne oktobra t. l. v Ribnici za okrajno glavarstvo kočevsko in v soboto, 23. dne oktobra t. l. v Vipavi za okrajno glavarstvo pastojnsko.

Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo in slavni deželni odbor kranjski sta na predlog c. kr. kmetijske družbe kranjske blagovolila dovoliti, da se napravijo gorenje delitve premij za govejo živino ter sta v ta namen dovolila potrebni denar.

Namen razstavam in delitvi premij je:

- a) Da se živinorejci teh okrajev s primerjanjem goved vzpodbudijo za napredek živinoreje in se o njej pouče,
- b) da se razvidi uspeh, ki se je zlasti z deželno in državno podporo dosihdob dosegel pri reji naše domače goveje živine.
 - 1.) Pravico do premij imajo vsi živinorejci imenovanih okrajnih glavarstev.
 - 2.) Do 10. ure dopoldne mora vsa živina biti na mestu razstave, in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave, za ograjo privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali dekle, ki streže živini.
 - 3.) Da živina sme postati deležna premije, mora najmanj uže pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s pričalom svojega županstva.
 - 4.) Možje, kateri bodo sodili o premovanju živine, se izbero po dotičnem predpisniku c. kr. ministerstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, za to določenih.
 - 5.) Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da izpolni vse, kar veleva imenovani ministerski predpisnik ter da obdarovano govedo najmanj eno leto obdrži za plemo.
 - 6.) V razstavo se pripuščajo:
 - junci ki so $\frac{1}{2}$ do 3 leta stari,
 - breje telice, ki so najmanj 2 leti stare,

molzne krave, ki so imele eno, dve, tri, štiri ali k večjemu 5 telet.

Govedo sme biti izvirnega marijinodvorskega, muriškega, belansko-pincgavskega plemena in pa domača živina, mešana z zgoraj imenovanimi 3 rodovi ali pa tudi z drugimi zlahkimi rodovi, ali pa tudi čisto domača živina.

7.) Za lepo živino so določene naslednje premije:

I. Za bika 8 premij, in sicer ena 25, dve po 15 in pet po 10 gld.

II. Za krave 6 premij, in sicer ena 20, ena 15 in 4 po 10 gld.

III. Za breje telice 6 premij, in sicer ena 20, ena 15 in 4 po 19 gld.

Posestnikom, ki pripeljejo k premovanju v vseh oddelkih najlepšo skupino goved, sme presojevalni odbor prisoditi vrh gorenjih premij tudi priznansko diplomo za umno živinorejo in v posebnem slučaju še izredno posebno premijo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V LJUBLJANI, 1. dne oktobra 1897.

Ivan Murnik s. r.,
predsednik.

Gustav Piro s. r.,
tajnik.

Razglas

o oddaji čistokrvnih plemenih bikov muricodolske (sive) pasme, kupljenih z državno podporo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe bode meseca oktobra kupil s podporo, katero je dovolilo visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo za pospeševanje govedoreje, nekaj bikov muricodolske (sive) pasme.

Te bika bode odbor oddajal na poljogi došlih prošenj in sicer z ozirom na potrebo čistokrvnih plemenjakov po dotičnih krajih.

Prošnje je vložiti do

10 dne meseca oktobra t. l.

pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani

Vsak prosilec za bika mora v prošnji naznaniti, oziroma zavezati se:

1.) da je pripravljen bika vzprejeti o pravem času na oni bližnji postaji, ktera bode določena, in sicer tistega bika, ktereга določi odbor;

2.) da pošlje na račun precej, ko mu odbor naznani, da mu je bik prisojen, 10 gld., kateri zapadejo, če potem ne vzprejme odkazanega mu bika;

3.) da plača ob vzprejemu bika polovico tistih troškov, ktere je podpisani odbor imel zanj pri nakupu, in sicer odračunši pod točko 2. omenjenih 10 gld., in

4.) da podpiše zavezno pismo, s katerim se zaveže imeti prejetega bika dve leti za pleme in, če ga iz ktereга koli zadostnega vzroka z dovoljenjem podpisaneга odbora proda, povrniti po 5 gld. za vsak mesec, kar ga pred časom odda.

Živinorejci, kateri bodo imeli prejetega bika čez 2 leti za pleme, in sicer najmanj 4 mesece dalje, dobodo po 20 gld. in za vsak nadaljnji mesec po 4 gld. nagrade.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. dne septembra 1897.

Razglas

Na podstavi člena 5. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine

in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih oze-
melj nemške države, v katerih je razširjena plućna kuga, in sicer:

1.) Iz vladnih okrajev Potsdam, Devín, Hildesheim in Arnberg v kraljevini Pruski;

2.) iz okrožnega glavarstva Zwickau v kraljevini Saksonski.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne julija 1897. l., št. 21.829., oziroma vsled tauradnega razglaša s 14. dne julija 1897. l., št. 10.620.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 11. dne septembra 1897. l., št. 28.650., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 14. dne septembra 1897.

Uradne vesti društev, ki so v zvezi s c. kr. kmetijsko družbo kranjsko.

V a b i l o

k občnemu zboru gospodarske zadruga za sodni okraj Podgradjv Materiji, ki bo v prostorih g. R. Zupančiča 10. dne oktobra 1897. l. ob 3. uri popoldne.

V Z P O R E D :

- 1.) Volitev novega odbornika.
- 2.) Poročilo predsedništva.
- 3.) Poročilo blagajništva.
- 4.) Splošna naznanila in predlogi.
- 5.) Srečkanje na dobitke različnega orodja in semena.

Srečkanja se more udeležiti le oni, kdor je letne doneske vplačal osebno ali po odposlancu.

Tik pred zborovanjem se ne sprejemajo novi udje.

Gospodarska zadruga za sodni okraj Podgradj.

V Materiji, 15. dne septembra 1897.

Anton Rogač, predsednik.

Listnica uredništva.

R. S. v Sv. K. Vi pišete: Kot odgovor na 143. vprašanje Vam sporočim, da se gosonice raz repo ali zelje preženo, če se njiva povalja z živo koprivo. — Hvaležni Vam bomo, če nam razložite, kako se to valjanje vrši.

G. K. v St. G. Priporočamo Vam, da se ne norčujete iz sodišča, ker se morete zelo opeči. Iz tega vzroka tudi mi ne sprejmemo Vašega vprašanja. Če menite, da je bilo postopanje krivično, Vam je odprtih dovolj potov, da pridete do svojih pravic.

M. P. v Z. Strešna slama se razreže in živini nastelje; tako se koristno porabi za nasteljo, zraven se pa najlože podela v gnoj.

F. B. na H. Bolezen Vaših krave je taka, da jo more ozdraviti le izkušen živinozdravnik, in to brez vseh težkoč in kmalu. Da je pa Vaši kovači ne znajo zdraviti, se prav nič ne čudimo. Način lečenja, ktereга Vi nameravate pričeti, Vam pa odločno odsvetujemo.

J. K. v R. Pristojbine za prenočevanje vojakov in konj nam niso znane, toliko pa vemo, da so prav neznatne. Pri okrajnem glavarstvu Vam jih povedo natančno.

A. P. v R. Zakoni so za vse enaki. Če bi bil Vaš nasprotnik zmagal, bi mu bili morali pač plačati troške za odvetnika, a njemu za zamudo časa, za potovanje i. t. d. pa ne. Če bi bili Vi imeli odvetnika, moral bi Vaš propadli nasprotnik plačati odvetnika, Vaših osebnih troškov pa ne.

J. K. v M. Iz poslanega kratkega poročila pač ne moremo posneti, kakšno bolezen ima Vaš vol na jeziku. Najbolje bo, če se obrnete kar naravnost na kakega živinozdravnika.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izbaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{3}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{6}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabst. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 18. V Ljubljani, 30. septembra 1897. Leto XIV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 30. septembra 1897. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 35.— kr. do gld. 40.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 25.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 10.— kr. do gld. 10.25 kr.; kuminovo seme gld. 25.— kr. do gld. 26.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 8.50 kr.; urdeči Hrvat gld. 8.— kr.; prepeličar (koks) gld. 10.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čiščenega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 16.— kr. do gld. 16.50 kr.

brez dima sušene gld. 18.— kr. do gld. 21.— kr.

Orehi domači: gld. 13.— kr. do gld. 14.— kr.

Ježice nove: gld. 3.— kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

težke od 30 do 40 kg „ „ 27.— „ „ 28.— „

lahke „ „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 45 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.60 kr. do gld. —.70 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 30 kr. za kg.

Druge vrste 18 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.— do 3.50

„ kun „ „ 8.— „ 9.—

„ dihurjev „ „ 2.— „ 2.50

„ vidr „ „ 9.— „ 10.—

Kože zajcev po 9 do 10 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 29. septembra 1897. Pšenica gld. 11.50 kr., rž gld. 8.— kr., ječmen gld. 6.— kr., oves gld. 6.80 kr., ajda gld. 9.— kr., proso gld. 7.— kr., turšica gld. 6.30 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 12.— kr., seno gld. 1.96 kr., slama gld. 1.70 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 29. septembra 1897. Pšenica gld. 11.51 kr., rž gld. 8.65 kr., ječmen gld. 8.90 kr., oves gld., 6.30 kr., turšica gld. 4.81 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Goveda, meso ter živalski pridelki:

V Ljubljani, 29. septembra 1897. Goveje meso 64 kr., telečje meso 60 kr., svinjsko meso 64 kr., prasičje salo 72 kr., špeh svež 66 kr., špeh prekajen 70 kr., surovo maslo 80 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

Pravi trpotčev sok je jedino oni, kateri se pripravlja v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjskega trg šte. 20.

Trpotčev sok nepresežno deluje pri vsih prehlajenjah dušnih organov, ter je najboljšo sredstvo za prsni katar, kašelj, prsobol, hripavost in vratnobil. Tudi zastarani kašelj se s tem zdravilom v najkrajšem času da odpraviti; bolniki dobijo tek za jelo, lahko spijo in na ta način hitro okrevaajo. — Izmed mnogih zahval spominjam tukaj samo ono: (79-1)

•Velecenjeni gospod lekarnik!

Posljite mi še tri steklenice Vašega izvrstno delujočega trpotčevega soka; potrebujem jih za moje znanca. Jaz sem od dveh steklenic od neznosnega kašlja popolnoma ozdravel. Hvala Vam. Priporočil bodem ta zdravilni sok vsim prsobolnim. S poštovanjem. — Rudolf Ausim. Na Dnnaji, 20. marca 1897.

Pazi naj se toraj, da je na vsaki steklenici varstvena znamka t. j. slika bana Nikole Zrinjskega, kajti oni samo je pravi trpotčev sok, kateri to varstveno znamko nosi. — Cena steklenici s točnim opisom je 75 kr. — Razpošilja se vsaki dan s pošto na vsa mesta in sicer proti predplačilu (priračunavši 20 kr. za zametek) ali pa po poštnem povzetju. — Ceniki raznovrstnih domačih preskušanih zdravil razpošiljajo se na zahtevo zastoj in poštine prosto. Lekarna k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg šte. 20.

Prodajo se tri hiše

posamezno ali skupno, s potrebnimi hlevi in vrtovi v trgu **Cerknica**. Hiše so v dobrem stanu ter na najlepšem kraju pri farni cerkvi in urejena za trgovino, gostilno ali oddajo stanovanja strankam. Kupci nastopijo lahko takoj posest. Oglasiti se je pisмено pri

(80-1)

Ivanu Žitnik-u
posestniku v Cerknici.

Važno za kmetijstvo!

je:

Redilna štupa za kuretino,
edino koristna za kokoši, purane, race in gosi. Pospešuje rast mesa in maščobe, kakor tudi množi valjenje jajec.
1 zavojev z navodilom 25 kr.
5 zavojev samo 1 gl.

Redilna štupa za prašiče.
Najboljše varstveno in dijetetično redilno sredstvo za prašiče.
1 zavojev z rabilnim navodilom 25 kr., 5 zavojev samo 1 gl.

Redilna štupa za živino,
za konje, rogato živino in ovce i. t. d.

Skoro vže 40 let z najboljšim vspehom malo da ne po vseh hlevih v rabi, ako živina ne mara jesti, dalje zboljšuje mleko.

Zavojev z rabilnim navodom 50 kr., 5 zavojev samo 2 gl.

Vsa ta naštetá sredstva se dobijo: (50-8)

v apoteki Trnkócz-ya v Ljubljani zraven rotovža
in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

Kmetijska podružnica v Št. Juriji pri Kranju

ima stroj, s katerim se detelja popolnoma očisti predenice. C. kr. semensko poskušališče na Dunaji je izdalo certifikat o izvrstnosti tega stroja.

Posestniki bližnjih krajev dobe ta stroj v porabo proti primerni odškodnini.

Načelníštvo:

Al. Bergant.

(81-1)

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje za grozdje

s trajno delujočem dvojnim in pritiskom vravnajočem pritiskalom „Herkules“, ki zajamčeno opravi 20 % več dela kakor koli druga stiskalnica.

Sadni in grozdni MLINI,

grozdni roblači,
popolne moštarne, stalne in vozeče,
stiskalnice in mlini za izdelovanje soka iz málin, ribezla i. t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje in lupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovano trtne škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odlíkovaná z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnamí.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj.

Zastopniki in prekupci se iščejo. (66-5)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11-13)

IG. HELLER na Dunaju
II, Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Zastopniki se iščejo.

1000kratno preskušena ozimna semenska žita

Ernesta Bahlsena v Pragi.

Posebne prednosti, katere so združena v mojih originalnih semenih in ista odlikujejo, so potrjena od kmetovalcev vseh dežel kakor od kmetijskih družb in za drug s poročili in zahvalnimi pismi, katerih dojde vsako leto neštevilno. Ta semenska žita zagotavljaja kmetovalcu pri najbolj varčni, tedaj najceneji setvi najboljše pridelka na zrnu in slami, ter se priporočajo za vsaka tla, bodisi v gorovju ali na ravnem. Moja semenska žita so z ozirom na njihovo posebno prednost in sposobnost priporočena za setev vsakemu kmetovalcu v najznamenitejših gospodarskih in kmetijskih listih.

Po Bahlsenu zboljšana semenska réž „triumf“.

Ta réž se lahko seje kmalo ali pa pozno, (zadostuje 50 kg na oralo = 1600 □ sežnje), je toraj zelo po ceni, ker se prihrani na semenu s tem, da jo je za setev polovico manj potreba kot druge réži. Ta réž vzraste na vsakih tleh in v vsaki legi, prenese hud mráz v krajih ker ne zapade sneg ali pa dolgo močo, kakor tudi trajajočo sušo, cvete pozneje kot druge réži; zatorej pomladne nevihte ali pa slane cvetočega klasja skoro nikdar ne pokvarijo. Vsak klas pa obrodi 80 do 100 zrn. — Močne in vztrajne bilke ne poležejo; vrednost slame je za 100 %, večji nego pri drugi réži.

To réž, katero vzgajam najpozorneje kot originalno seme, razpošiljam v plombiranih vrečah z mojo varstveno znamko: 1000 kg 155 gld., 100 kg 16 gld., 50 kg 8 gld., 25 kg 4 gld. 50 kr., vrečice z 5 kg za 1 gld. 40 kr.

Prvi pridelek iz izvirnega semena stane, če se vzame 100 do 500 kg približno 12 gld. meterski stot (manj ko 100 kg se te réži ne razpošilja) za 1000, 5000 do 10.000 kg so cene po dogovoru.

Balzenova imperijalna orjaška réž.

Poseje se te réži na oralo le 50 kg. Cena izvirnemu semenu je: 1000 kg 130 gld., 100 kg 14 gld., 50 kg 7 gld. 50 kr., 25 kg 4 gld., vrečice z 5 kg 1 gld. 20 kr.

Svarilo! Prava semena teh réži se dobe izključno le pri meni; vreče nosijo mojo znamko in plombo. Svarim torej vsakega pred nakupom teh — včasih popolnoma ničvrednih semen — na katerih vrečah se ne nahajajo moje postavno varovane znamke.

Bahlsenove najnovejše vzgojene réži.

Bahlsenova réž „elite“.

(Novosti iz leta 1897)

na 200 do 240 cm visokih bilkah vzraste 17 do 25 cm veliko, debelo in polno klasje v finih luščinah z zelo močnatim zrnjem.

1.) Ta vrsta réži je vzbudila na mojem poskusnem polju splošno presenečenje, ter se so na prošnjo jako čislana tukajšnega strokovnega (kmetijskega) lista klasje in izrastki fotografirali.

2.) Natančnejši opis v mojem jesenskem ceniku. Ker je zaloga te réži še jako majhna, oddajam jo le za poskuse.

Bahlsenova réž „vasa-triumf“

vzraste in obrodi na vsakem kraju; v gorovju, dolinah, močvirjih itd. — Stojčea cele tedne pod vodo, je iz vsacega zrna pognalo 20 do 30 bilk z čez 20 cm velikim polnim klasjem. Natančnejši popis v ceniku.

Dokler kaj zaloge, oddajam obe predstojče vrste: 50 kg 13 gld., 25 kg 7 gld., 10 kg 3 gld. 50 kr., 5 kg 2 gld.

Bahlsenova regenerirvana donska pšenica

ktere se poseje le 70 kg na oralo (1600 □ sežnje) je na lastnih poskusnih poljih in, kakor na podlagi poročil iz krajev, kjer se ne more nobena druga pšenica sejati, daleč nadkrilila vsako drugo zlahotno pšenico, bodisi glede pridelka na zrnu ali pa slami. (Glej izvirna poročila v katalogu.) Cena: za 1000 kg 180 gld., 100 kg 19 gld., 25 kg 5 gld. 50 kr., pošne vrečice 5 kg 1 gld. 40 kr.

Bahlsenova storževa pšenica (Kolben-Weizen)

z krasnim klasjem, podobnim storžem, preskušena ter se priporoča za visoke in mrzle lege. Cena: za 1000 kg 190 gld., 100 kg 20 gld., 25 kg 5 gld. 50 kr., pošne vrečice 5 kg 1 gld. 40 kr. (71—8)

Vse cene se razumejo z vrečami vred. Vsaka vreča je plombirana in nosi mojo postavno varstveno znamko.

Moje jesenske cenike z mnogimi zanimivimi izvirnimi poročili razpošiljam zastonj in pošne prosto.

Ernest Bahlsen.

Bahlsenova réž „elite“.

Bahlsenova
zboljšana réž
„triumf“.

AM UNTEREN ZOSTANO N.B. NATUR DER X.A. PAROČKA

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

160 hl pristne dalmatinske črnine (črnega vina), posebno priljubljene in za poletni čas od zdravnikov priporočene, ter **400 l tropinovca**, vse domači pridelek (za pristnost blaga se jamči), prodaja od 350 l naprej, dokler traja zaloga, po zmerno nizkih cenah Alojzij Bratina, grajščinski oskrbnik v Dubrovniku (Ragusa), Dalmacija. (126)

Zaloga soli za živino. Na c. kr. državni železnici v Ljubljani (Šiška) oddaja se živinska sol, in sicer po naslednjih cenah: čez 500 kg à 100 kg po 6 gld. 7 kr., pod 500 kg à 100 kg po 6 gld. 12 kr., manj kot 50 kg se ne oddaja. (144)

Bika plemenjaka, čistokrvne pingavske pasme, od 1—2 leti starega, želi kupiti Josip Peternel, posestnik v Gorenjem Brdu, pošta Poljane nad Škofjo Loko. Prodajalec naj pove visokost in prsni obseg živali, ter zadnjo ceno. (145)

Štiri bika plemenjake, beljanske pasme, od 1½ do 2 leti stare, vsi licencovani, ima naprodaj Anton Kržišnik v Bukovem vrhu, pošta Poljane nad Škofjokoloko. (146)

Pritlikovo sadno drevje

vzgojeno kot palmete in piramide najboljših jesenskih in zimskih hrušek oddajalo se bode to jesen in prihodno spomlad iz drevesnice (77—2)

Jos. Lenarčiča

na Vrhniki.

Oblika palmet je zlasti priporočljiva za obsaditev sten, kjer zavzema le prav malo prostora in rodi prav bogato.

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva
Moravska.

Praga — Smihov
Česka.

Podružnica: Zagreb

priporoča (59—6)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trierje, slamoreznice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjegasna društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje. — Lastni proizvod z jamstvom.

☛ Cene primerne, podružnice in prekupci dobe izdatni popust. ☛

☞ Ceniki franco in badava. ☞

V vsakem poštno oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante. (57—6)

Sirarja

ki je tudi popolnoma večš živinoreje in zna dobro molzti, in

dva hlapca

za molžo vsprejme v službo

grajščina Rakovnik, pošta Št. Rupert,
Dolenjsko. (75—3)

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmaceutičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini.

Preskušeno in potrjeno od zdravstvenih (60—5) oblastev. (12)

Najstareje, najpristneje, najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prsne in plučne bolezni in želodečni krč itd. ter je uporabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je

zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico. v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“**. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem nič vredneje ponaredbo. Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedinega pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: **Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini**. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franco vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

☛ Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.